

Nota informativă

la proiectul de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative

Prezentul proiect de lege a fost elaborat în scopul perfecționării sistemului public de asigurare cu pensii prin excluderea unor facilități neîntemeiate existente în legislația de pensionare, optimizării cheltuielilor pentru plata pensiilor și unor prestații de asigurări sociale (indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă, ajutor de șomaj) în contextul ajustării legislației naționale la normele internaționale din domeniul securității sociale, la care Republica Moldova este parte.

La moment, asigurați ai sistemului public de asigurări sociale sunt persoanele apte de muncă cu domiciliul în Republica Moldova. Modificarea propusă în articolul 1 din Legea privind sistemul public de asigurări sociale, la articolele 1 și 2 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, precum și la art. 2, alineatul (2) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, presupune încadrarea în sistemul public de asigurări sociale și a altor persoane aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova, decât cele cu domiciliu, care prestează muncă salariată. Astfel, această modificare este ajustată la prevederile art. 12 din Carta socială europeană revizuită.

În proiect se propune majorarea treptată a stagiului de cotizare atât pentru femei, cât și pentru bărbați de la 30 de ani până la 35 de ani, începând din 1 iulie 2011 cu 6 luni în fiecare an.

De asemenea, se propune excluderea normelor de pensionare ale judecătorilor, procurorilor din legile speciale respective și includerea lor, cu modificările de rigoare, în legea de pensionare de bază (Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat). Actualmente, legislația prevede pensionarea anticipată la o vârstă mai timpurie a unor categorii de salariați (judecătorii și procurorii – la vârsta de 50 de ani femeile și bărbații; funcționarii publici – la vârsta de 52 de ani femeile și 57 de ani bărbații), un fapt neargumentat și inechitabil față de celelalte categorii de salariați, a căror vârstă de pensionare constituie 57 de ani pentru femei și 62 de ani pentru bărbați. În proiect se propune majorarea treptată a vârstei de pensionare a acestor categorii până la vârsta generală de pensionare.

Totodată, se propune majorarea stagiului special de cotizare a judecătorilor și procurorilor până la 15 ani (actualmente – 12 ani 6 luni) și majorarea treptată a stagiului total de cotizare a acestora (în prezent 20 de ani) până la 35 de ani pentru femei și bărbați.

Legislația în majoritatea țărilor europene nu prevede facilități la stabilirea vârstei de pensionare.

Conform legislației din România, judecătorii și procurorii cu o vechime de cel puțin 25 de ani în funcția de judecător ori procuror pot beneficia de pensie de serviciu la împlinirea vârstei de 60 de ani. Judecătorii și procurorii care la împlinirea vârstei de pensionare menționate au o vechime în magistratură între 20-25 de ani, cuantumul pensiei se diminuează cu 1% din baza de calcul, pentru fiecare an în care lipsește vechimea integrală în magistratură. Conform legislației din Republica Estonia judecătorii și procurorii se pensionează la vârsta de 63 de ani bărbații și 60,5 ani

femeile (începând cu anul 2016 femeile se vor pensiona la vârsta de 63 de ani).

De asemenea, în proiect se propune majorarea stagiului special de cotizare pentru deputați în Parlament și membri de Guvern de la 2 la 4 ani; pentru Președinte, vicepreședinte sau deputat salarizat al Adunării Populare a Găgăuziei de la 4 la 6 ani.

Conform legislației din România, pînă la 01.01.2011, deputații și senatorii care au deținut cel puțin trei mandate de parlamentar au beneficiat de pensie de serviciu. Parlamentarii care au deținut unul sau două mandate de parlamentar, au beneficiat de pensie diminuată după caz cu 40% și, respectiv, 20%. Începînd cu 01.01.2011 pensiile deputaților și senatorilor sînt acordate în baza unor condiții unice de pensionare prevăzute pentru toate categoriile de cetățeni.

De asemenea, în proiect se propune majorarea treptată cu 6 luni anual a vechimii în serviciu de la 20 pînă la 25 de ani pentru militarii care au îndeplinit serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

Creșterea permanentă de la an la an a cheltuielilor la plata indemnizațiilor pentru concediile medicale (*în anul 2006 -231,8 mil. lei, în anul 2007 -289,6 mil. lei, în anul 2008 – 368,8 mil. lei, în anul 2009 - 410,5 mil. lei, în anul 2010 – 598,2 mil. lei*), constatarea condițiilor nefavorabile la locul de muncă, precum și lipsa responsabilității angajatorilor și angajaților pentru reducerea cheltuielilor pentru incapacitate temporară de muncă au servit ca motiv pentru modificarea modului de plată a indemnizației și anume: plata pentru prima zi calendaristică de incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau de accidente nelegate de muncă să fie suportată din contul angajatului, angajatorul urmînd să achite această indemnizație pentru a 2-a zi calendaristică de concediu medical. Începînd cu a 3-a zi calendaristică și pînă la ultima zi de concediu medical, indemnizația urmează a fi achitată din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat.

Plata indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de tuberculoză, SIDA, cancer de orice tip sau apariția riscului de întrerupere a sarcinii se efectuează integral din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat, începînd din prima zi calendaristică de incapacitate temporară de muncă.

De asemenea evidențiem faptul, că modificarea modului de plată a indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă corespunde normelor internaționale. Astfel, art.18 al Codului European de Securitate Socială, semnat de Republica Moldova la 16.09.2003 la Strasbourg, permite posibilitatea neachitării, din bugetul asigurărilor sociale de stat, a indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă pentru primele 3 zile de concediu medical.

Într-un șir de state europene astfel de norme au fost implementate și funcționează deja. Legislația Ucrainei prevede plata indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă din mijloacele angajatorului pentru primele 5 zile de concediu medical, în Federația Rusă – pentru primele 2 zile de concediu medical, în Slovacia-pentru primele 10 zile de concediu medical, în România, în funcție de numărul angajaților, pentru primele 7- 17 zile de concediu medical. În Bulgaria, Cehia și Slovenia nu se achită indemnizația pentru primele 3 zile de incapacitate temporară de muncă.

Modificările propuse în proiect la Legea cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice rezultă din prevederile Strategiei reformei sistemului de pensionare, adoptată prin Hotărârea Parlamentului nr.141-XIV din 23.09.1998,

Strategiei Naționale de Dezvoltare pe anii 2008-2011, aprobată prin Legea nr.295-XVI din 21.12.2007, în care una dintre sarcinile principale este unificarea cadrului legislativ privind sistemul de pensionare și modul de calculare a pensiei pentru toate categoriile de salariați. Totodată, menționăm că în sistemul public de asigurări sociale se acordă trei categorii de pensii: pensie pentru limită de vârstă, pensie de invaliditate și pensie de urmaș. Din aceste motive considerăm că protecția socială a categoriilor de personal artistic nominalizat la art. 27 din Legea menționată trebuie realizată prin alte modalități, asupra cărora ministerul actualmente lucrează.

Modificările și completările la Legea privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă au fost operate reieșind din problemele existente pe piața muncii, precum și din practica altor țări în domeniul respectiv și au drept scop sporirea responsabilității șomerilor, stimularea acestora de a ocupa un loc de muncă și eficientizarea utilizării surselor financiare.

Conform proiectului legii se propun un șir de modificări și completări la 13 articole ale Legii, precum și includerea unui nou articol.

Prin modificările propuse la **art. 2** se urmărește concretizarea condițiilor pe care trebuie să le întrunească o persoană aflată în căutarea unui loc de muncă pentru a fi înregistrată în calitate de șomer. La moment una din condițiile menționate este vârsta cuprinsă între 16 ani și vârsta de pensionare stabilită de lege. Ținându-se cont de faptul, că, în afară de pensiile pentru limita de vârstă mai există și alte categorii de pensii, norma în vigoare nu reglementează explicit categoriile de pensionari care nu pot fi înregistrați cu statut de șomer.

Astfel, conform modificărilor la articolul respectiv, se prevede ca persoanele care primesc pensii, cu excepția pensiei de invaliditate și a pensiei de urmaș, nu pot fi înregistrate cu statut de șomer. Totodată, această categorie de populație poate beneficia de alte servicii oferite de agențiile de ocupare a forței de muncă.

Actualmente, Legea în vigoare nu stabilește modul de conlucrare a agențiilor pentru ocuparea forței de muncă cu cetățenii străini și apatrizii. Prin completarea **articolului 5** se propune de a introduce un alineat nou ce prevede includerea în categoriile de beneficiari ai prezentei Legi și a cetățenilor străini și apatrizilor sosiți în Republica Moldova în migrație de familie.

Conform proiectului, se propune îmbunătățirea reglementărilor ce țin de participarea angajatorilor la realizarea politicilor de ocupare a forței de muncă. În **art. 3** se propune redacția nouă a literei d) în scopul concretizării modalităților de informare a agențiilor pentru ocuparea forței de muncă de către agenții economici despre locurile de muncă vacante.

Prin modificările propuse la **art. 17**, alineatul (4) se prevede concretizarea obligațiilor șomerilor, atât acelor ce primesc, cât și a celor care nu primesc ajutor de șomaj. Conform modificărilor, aceștia urmează să se prezinte la agențiile pentru ocuparea forței de muncă o dată în 15 sau, respectiv, la 30 zile calendaristice.

Întru stimularea mobilității forței de muncă, conform modificărilor propuse la **art. 20** al Legii, se schimbă condițiile de acordare a indemnizației unice de încadrare, stabilind, că indemnizația respectivă se va acorda doar în cazul în care șomerul se va angaja la un loc de muncă într-o altă localitate selectată de Agenție, și nu de către șomer, cum prevede legea în vigoare. Această prevedere va exclude posibilitatea șomerilor de a profita de prevederile actuale numai în scopul obținerii indemnizației de încadrare.

Evidențiem faptul, că prin completările înaintate la **articolul 26** se propune includerea unei măsuri suplimentare de protecție socială a șomerilor - acordarea șomerilor ce urmează cursuri de formare profesională a unei burse, în mărime de 10% din salariul mediu pe economie din anul precedent. Acordarea bursei va stimula persoanele să urmeze un curs de formare profesională, aceștia fiind susținuți financiar pentru a-și acoperi cheltuielile aferente procesului de instruire. Considerăm oportună acordarea acestor burse din motivul că la cursurile de formare profesională sînt repartizați, preponderent, absolvenții școlilor-internat, copiii orfani, copiii rămași fără îngrijirea părintească și alte categorii de persoane, care nu au o profesie, ceea ce va contribui la integrarea acestora în câmpul muncii.

De asemenea, faptul că în anul 2010, din 2380 șomeri care au absolvit cursurile de formare profesională 73,5% au fost plasați în câmpul muncii demonstrează eficiența cursurilor de formare profesională organizate de către agențiile de ocupare a forței de muncă. Concomitent, prin intermediul cursurilor de formare profesională se va contribui la combaterea șomajului structural, asigurîndu-se instruirea la meseriile solicitate la moment pe piața muncii a șomerilor care nu dispun de o meserie sau care au o meserie nesolicitată pe piața muncii. În vederea corelării formării profesionale a șomerilor cu cererea pe piața muncii, la organizarea cursurilor de formare profesională se iau în considerație rezultatele prognozei pe termen scurt elaborată de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă în urma chestionării a circa 3 mii de agenți economici.

Conform **art. 30** al Legii șomerii au drept la ajutor de șomaj cu condiția că au un stagiu de cotizare nu mai puțin de 6 luni. În scopul cointeresării persoanelor ocupați la munci sezoniere de a se angaja la alte locuri de muncă (aceștia 6 luni muncesc, iar 6 luni primesc ajutor de șomaj), prin modificările propuse la articolul 30, alineatul (1) se prevede majorarea perioadei contributive de la 6 la 9 luni. Concomitent, modificările propuse vor asigura echitatea între șomeri, protejîndu-i într-o măsură mai mare pe cei, care au contribuit mai mult la bugetul asigurărilor sociale, precum și va stimula populația de a se angaja la un loc de muncă formal.

Modificările propuse la **art. 32** țin de schimbarea bazei de calcul al cuantumului ajutorului de șomaj prin trecerea la calcularea lui în baza salariului mediu al șomerului, dar nu în baza salariului mediu pe economie pentru anul precedent cum prevede legislația în vigoare.

Ca argument în favoarea acestei propuneri menționăm faptul, că pentru circa 50% din șomeri mărimea stabilită a ajutorului de șomaj constituie de la 60% pînă 100% din salariul de la locul precedent de muncă al șomerului, iar 14% din șomeri beneficiază de ajutor de șomaj în mărimea mai mare decît salariul primit la ultimul loc de muncă, fapt care le dezinteresează de a se angaja în câmpul muncii și de a accepta un loc de muncă propus. În scopul protecției sociale a șomerilor, se propune ca cuantumul ajutorului de șomaj să nu fie mai mic decît cuantumul salariului minim lunar stabilit pe țară, iar cuantumul maxim al acestuia să nu depășească salariul mediu pe economie din anul precedent.

Prin completările și modificările la **art. 36** se prevede concretizarea obligațiilor șomerilor înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă în scopul sporirii responsabilității acestora de a participa activ la măsurile de stimulare a ocupării forței

de muncă atât celor ce beneficiază, cât și a celor ce nu beneficiază de ajutor de șomaj sau alocație de integrare sau reintegrare profesională.

Conform proiectului, se propune modificarea **art. 38** în scopul precizării condițiilor de suspendare a acordării ajutorului de șomaj sau alocației de integrare sau reintegrare profesională, avîndu-se în vedere îndeplinirea condițiilor de acordare a acestor plăți în cazul neprezentării obligatorii la agenție. Suspendarea plăților respective va începe de la data ultimei vizite la agenție și nu de la dată de întîi a lunii următoare, cum prevede legislația actuală în cazul nerespectării condițiilor stabilite.

Prin completarea **art. 39** se prevede concretizarea condițiilor în care încetează plata ajutorului de șomaj, și anume în cazul necorespunderii unor criterii stabilite în articolul 2 din lege.

Concomitent, introducerea unui articol nou, **47¹**, are drept scop reglementarea modului de înregistrare a șomerilor asigurați în sistemul asigurărilor sociale, dar care își au domiciliul în partea stîngă a Nistrului.

Aspectul economico-financiar. Modificările înaintate la *Legea privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă* vor condiționa economia la Bugetul asigurărilor sociale de stat în sumă de circa **1,3 mil. lei**.

Astfel, urmare a modificării, începînd cu 1 iulie 2011, a modului de calculare a ajutorului de șomaj în baza salariului mediu al șomerului și nu în baza salariului mediu pe economie calculat conform legii în vigoare, economia mijloacelor financiare din bugetul asigurărilor sociale de stat va constitui, conform estimărilor circa **1,07 mil. lei**.

Urmare a majorării stagiului de cotizare de la 6 la 9 luni, conform estimărilor preliminare efectuate în baza rapoartelor statistice pentru anii precedenți, în semestrul II al anului curent numărul persoanelor cu stagiu de cotizare de 6 luni va constitui doar 300 persoane, ceea ce va asigura o economie de circa **229 mii lei** la Bugetul asigurărilor sociale de stat.

Totodată, pentru acordarea bursei beneficiarilor cursurilor de formare profesională vor fi necesare suplimentar din bugetul de stat a circa **668,7 mii lei**.

Se propune, că proiectul să intre în vigoare începînd cu 1 iulie 2011.

Calcululele economico-financiare la proiect se anexează ____ file

Ministru

Valentina BULIGA